

УДК 378.091.2:001.895

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2025.1.33>

Оксана ЦУРАНОВА

кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри фортепіано, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, пров. Руставелі, 7, м. Харків, Україна, 61001

ORCID: 0000-0002-1516-1582

Тамара БИВШЕВА

викладач-методист кафедри фортепіано, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, пров. Руставелі, 7, м. Харків, Україна, 61001

ORCID: 0000-0002-5739-3517

Олена ПОГОДА

викладач-методист кафедри фортепіано, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, пров. Руставелі, 7, м. Харків, Україна, 61001

ORCID: 0000-0002-3875-2641

Віталій СМОРОДСЬКИЙ

кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри фортепіано, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, пров. Руставелі, 7, м. Харків, Україна, 61001

ORCID: 0000-0002-8868-8916

Марина СМОРОДСЬКА

кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри вокально-хорової підготовки вчителя, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, пров. Руставелі, 7, м. Харків, Україна, 61001

ORCID: 0000-0002-0001-6024

Бібліографічний опис статті: Цуранова, О., Бившева, Т., Погода, О., Смородський, В., Смородська, М. (2025). Інклюзія у фортепіанній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва: методологічні підходи та практичні аспекти. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 1, 232–239, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.1.33>

ІНКЛЮЗІЯ У ФОРТЕПІАННІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА: МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

У статті розглядаються питання інклюзії в музичній освіті в контексті дистанційного навчання, зокрема на прикладі фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Актуальність дослідження визначена необхідністю адаптації музичної освіти до сучасних умов, коли дистанційне навчання стає важливим компонентом освітнього процесу. Інклюзія в такому контексті охоплює не лише адаптацію навчальних матеріалів для здобувачів вищої освіти з обмеженими можливостями, але й забезпечення рівного доступу до освітніх ресурсів для всіх здобувачів вищої освіти, незалежно від їхнього фізичного чи соціального статусу. Особливу увагу приділено аналізу труднощів, з якими стикаються викладачі під час організації дистанційного навчання фортепіано, таких як обмеженість зворотного зв'язку та складнощі в контролі техніки виконання. Також розглядаються можливості використання сучасних цифрових платформ та спеціалізованих музичних додатків, які сприяють подоланню цих труднощів. Основна мета статті – дослідити особливості організації самостійного навчання гри на фортепіано в умовах віддаленого навчання, а також виявити педагогічні підходи та цифрові інструменти, які сприяють ефективному навчанню здобувачів вищої освіти різних категорій. Зокрема, досліджується ефективність використання відеоуроків, інтерактивних завдань та віртуальних

майстер-класів, які дозволяють адаптувати навчальний процес під потреби кожного здобувача вищої освіти. Особливо розглядаються рекомендації щодо впровадження інклюзивних методик у процес фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема, щодо використання адаптивних технологій і методик, які відповідають потребам здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання. У статті також аналізуються соціальні аспекти інклюзії, зокрема важливість створення підтримуючого навчального середовища, яке сприяє мотивації та емоційному комфорту здобувачів вищої освіти. Результати дослідження свідчать, що застосування інклюзивних підходів дозволяє створити умови для рівного доступу до освіти та розвитку музичних навичок у здобувачів вищої освіти із різними можливостями, що є важливою складовою сучасної музичної педагогіки.

Ключові слова: інклюзія, музична освіта, дистанційне навчання, фортепіано, самостійне навчання, педагогічні підходи, цифрові інструменти, інклюзивні методики, навчальний процес, адаптація.

Oksana TSURANOVA

PhD in Musical Art, **Associate Professor**, Head of the Department of Piano, Public Institution “Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy” Kharkiv Regional Council, Rustaveli Lane, 7, Kharkiv, Ukraine, 61001
ORCID: 0000-0002-1516-1582

Tamara BYVSHEVA

Lecturer-Methodologist at the Department of Piano, Public Institution “Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy” Kharkiv Regional Council, Rustaveli Lane, 7, Kharkiv, Ukraine, 61001
ORCID: 0000-0002-5739-3517

Olena POGODA

Lecturer-Methodologist at the Department of Piano, Public Institution “Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy” Kharkiv Regional Council, Rustaveli Lane, 7, Kharkiv, Ukraine, 61001
ORCID: 0000-0002-3875-2641

Vitalii SMORODSKYI

Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Piano, Public Institution “Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy” Kharkiv Regional Council, Rustaveli Lane, 7, Kharkiv, Ukraine, 61001
ORCID: 0000-0002-8868-8916

Maryna SMORODSKA

Ph.D. in Musical Art, Lecturer of the Vocal-Choral-Teacher Training Department, Public Institution “Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy” Kharkiv Regional Council, Rustaveli Lane, 7, Kharkiv, Ukraine, 61001
ORCID: 0000-0002-0001-6024

To cite this article: Tsuranova, O., Byvsheva, T., & Pohoda, O. (2025). Inkluziia u fortepiannii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva: metodolohichni pidkhody ta praktychni aspekty [Inclusion in the training of piano specialists: methodological approaches and practical aspects]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 232–239, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.1.33>

INCLUSION IN THE PIANO TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF MUSICAL ART: METHODOLOGICAL APPROACHES AND PRACTICAL ASPECTS

The article examines the issues of inclusion in music education in the context of distance learning, in particular, using the example of piano training for future teachers of music. The relevance of the study is determined by the need to adapt music education to modern conditions, when distance learning is becoming an important component of the educational process. Inclusion in such a context includes not only the adaptation of educational materials for higher education students with disabilities, but also ensuring equal access to educational resources for all higher education students, regardless of their physical or social status. Particular attention is paid to the analysis of the difficulties that teachers face when organizing distance learning of the piano, such as limited feedback and difficulties in controlling performance technique. The possibilities of using modern digital platforms and specialized music applications that help overcome these difficulties are also considered. The main goal of the article is to investigate the features of organizing independent piano learning in

distance learning, as well as to identify pedagogical approaches and digital tools that contribute to the effective learning of higher education students of different categories. In particular, the effectiveness of using video lessons, interactive tasks and virtual master classes is investigated, which allow adapting the educational process to the needs of each student. Separately, recommendations are considered for the implementation of inclusive methods in the process of piano training of future teachers of musical art, in particular, for the use of adaptive technologies and methods that meet the needs of higher education students in distance learning. The article also analyzes the social aspects of inclusion, in particular the importance of creating a supportive learning environment that promotes motivation and emotional comfort of higher education students. The results of the study show that the use of inclusive approaches allows creating conditions for equal access to education and the development of musical skills among higher education students with different abilities, which is an important component of modern music pedagogy.

Key words: *inclusion, music education, distance learning, piano, self-directed learning, pedagogical approaches, digital tools, inclusive methodologies, educational process, adaptation.*

Актуальність проблеми. Інклюзія в освіті сьогодні розглядається як створення умов для навчання кожного здобувача освіти відповідно до його індивідуальних потреб та обставин. У контексті фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у коледжах та закладах вищої освіти це означає забезпечення доступу до якісної музичної освіти незалежно від місця перебування здобувача освіти, його соціально-економічного становища або інших факторів, які можуть ускладнювати відвідування занять у традиційному форматі.

З розвитком цифрових технологій та зростанням популярності дистанційного навчання актуалізується питання опанування гри на фортепіано в умовах самостійної роботи без безпосереднього контакту з викладачем. Такий підхід вимагає застосування нових методичних підходів, розробки адаптованих навчальних матеріалів та використання інтерактивних засобів, які сприяють ефективному засвоєнню музичних навичок.

Особливого значення набуває інклюзія у форматі дистанційного навчання для тих, хто через різні обставини не має змоги відвідувати заняття в аудиторіях. Це можуть бути здобувачі освіти, які проживають у віддалених регіонах, мають нестандартний графік, люди з обмеженими можливостями або інші категорії, яким необхідна гнучкість в організації навчального процесу. Забезпечення рівного доступу до музичної освіти для таких здобувачів освіти є важливим кроком до реалізації принципів інклюзії.

Таким чином, дослідження інклюзії у фортепіанній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах дистанційного навчання є надзвичайно актуальним. Воно передбачає аналіз існуючих підходів до організації самостійного опанування музичного інструмента, розробку ефективних методик та

виявлення чинників, які сприяють успішному навчанню в умовах віддаленої роботи.

Сучасна освітня система все частіше орієнтується на принципи інклюзії, які передбачають створення умов для рівного доступу до якісної освіти незалежно від індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти. У музичній освіті, зокрема при підготовці спеціалістів з фортепіано, це означає врахування різноманітних потреб здобувачів вищої освіти, серед яких проживання у віддалених регіонах, нестандартний графік, обмежені можливості або інші обставини, що ускладнюють відвідування занять у традиційному форматі.

Розвиток цифрових технологій та поширення дистанційного навчання відкривають нові можливості для організації інклюзивного освітнього процесу, дозволяючи здобувачам освіти опанувати гру на фортепіано самостійно, використовуючи онлайн-платформи, інтерактивні навчальні матеріали та засоби зворотного зв'язку з викладачем. Однак, питання ефективності таких методик, їх адаптації до індивідуальних потреб здобувачів освіти та забезпечення високої якості музичної підготовки потребують детального вивчення.

Актуальність дослідження також зумовлена необхідністю розробки педагогічних підходів, які сприяють ефективному поєднанню самостійного навчання та дистанційного супроводу викладачем, а також інтеграції сучасних цифрових інструментів у процес підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Це дозволить підвищити рівень інклюзії у музичній освіті, зробивши її доступнішою для широкого кола здобувачів освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інклюзивна освіта в сучасному світі спрямована на забезпечення рівного доступу до якісного навчання для всіх здобувачів вищої освіти,

незалежно від їхніх індивідуальних особливостей та потреб (Левочко, 2023, с. 20–25). У контексті музичної освіти, зокрема підготовки спеціалістів з фортепіано, інклюзія передбачає створення умов, за яких здобувачі вищої освіти можуть опанувати музичний інструмент (Антипін, 2022, с. 110–120). Врахування цього підходу є важливим, адже він дозволяє інтегрувати сучасні методи та інструменти для здобувачів вищої освіти з різними потребами (Федоров, 2024, с. 113–117).

З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) дистанційне навчання стало важливим компонентом освітнього процесу. Застосування сучасних ІКТ у підтримці інклюзивного навчання розглядається в роботі «Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання», де підкреслюється роль цифрових технологій у забезпеченні доступності та ефективності освітнього процесу для здобувачів вищої освіти з різними потребами Носенко, 2018, с. 40–45). Водночас, дослідження також показують, що дистанційне навчання відкриває нові можливості для організації навчання, зокрема для здобувачів вищої освіти, що мають труднощі з відвідуванням навчальних закладів (Шевчук, 2018, с. 834–838).

В роботі Бриль М. (Бриль, 2019, с. 60–65) представлено педагогічний досвід організації навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами в мистецьких закладах. Розглядаються моделі психолого-педагогічної та соціально-педагогічної роботи, що сприяють ефективній інтеграції інклюзивних практик у музичну освіту (Слатвінська, 2021, с. 101–110).

Питання поєднання дистанційного та інклюзивного навчання детально аналізується у статті «Як поєднати дистанційне навчання з інклюзивним» (Федус, 2022, с. 30–35), де автори наголошують на важливості адаптації навчальних матеріалів та використання інтерактивних методів для забезпечення ефективного засвоєння матеріалу здобувачами вищої освіти з різними потребами в умовах дистанційного навчання.

Таким чином, інклюзивний підхід у музичній освіті, зокрема при підготовці спеціалістів з фортепіано, є необхідним для забезпечення рівних можливостей для здобувачів вищої освіти з різними умовами навчання та фізичними обмеженнями. Адаптація цього підходу через вико-

ристання дистанційних технологій дозволяє значно розширити можливості для самостійного навчання та взаємодії з викладачем.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження методологічних підходів та практичних аспектів інклюзії у фортепіанній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах дистанційного навчання та самостійного опанування музичного інструмента.

Для досягнення цієї мети передбачається виконання таких завдань:

- проаналізувати теоретичні основи інклюзії у музичній освіті в контексті дистанційного навчання;
- дослідити особливості організації самостійного опанування гри на фортепіано в умовах віддаленої роботи;
- визначити педагогічні підходи та цифрові інструменти, які сприяють ефективному навчанню здобувачів освіти різних категорій;
- розробити рекомендації щодо впровадження інклюзивних методик у процес фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Методологія дослідження. У дослідженні застосовуються методи теоретичного аналізу наукової літератури з питань інклюзії, музичної педагогіки та дистанційного навчання, а також емпіричні методи, зокрема опитування здобувачів освіти та викладачів музичних коледжів та закладів вищої освіти щодо ефективності існуючих підходів до дистанційного навчання гри на фортепіано.

Крім того, використовуються методи порівняльного аналізу для вивчення світового досвіду впровадження інклюзивних практик у музичній освіті, а також методи моделювання для розробки оптимальної структури дистанційного навчального курсу з гри на фортепіано. Аналіз отриманих даних здійснюватиметься з використанням якісних та кількісних методів дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження.
1. Особливості організації самостійного опанування гри на фортепіано в умовах віддаленої роботи. Організація самостійного опанування гри на фортепіано в умовах віддаленого навчання передбачає необхідність адаптації традиційних методик до сучасних вимог і технологій. У цей процес важливо включити інтерактивні засоби, які забезпечують здобувачам вищої освіти

доступ до відеоуроків, онлайн-консультацій та музичних платформ, що дозволяють самостійно опрацювати музичні твори і розвивати технічні навички (Федус, 2022, с. 30–35). Зокрема, дистанційне навчання створює можливості для більш індивідуального підходу, що є важливим фактором в музичній освіті, де кожен учень має свій темп і стиль навчання. Переваги та недоліки дистанційного навчання для опанування фортепіано представлені у табл. 1.

Для забезпечення ефективності самостійного навчання на фортепіано в дистанційному форматі необхідно розробити чітку стратегію, що включає використання спеціалізованих програм і платформ для самоконтролю. Це можуть бути різноманітні додатки, які дозволяють здобувачам освіти записувати і аналізувати свої виступи, порівнювати їх з попередніми записами, що дає можливість безпосередньо вдосконалювати свою гру без необхідності постійного фізичного контакту з викладачем (Васильев, 2019, с. 87–92). Важливою складовою є також регулярне самоперевіряння за допомогою онлайн-тестів, що допомагають оцінити прогрес у вивченні теоретичних аспектів музичної освіти (Малюта, 2022, с. 112–119).

Щоб забезпечити високу якість навчання в умовах дистанційного навчання, викладачі мають розробити систему зворотного зв'язку, що дозволяє ефективно коригувати виконання учнів. Такий підхід включає не тільки електро-

нні методи контролю, а й відео-аналізи виконань, що дозволяють деталізовано вивчати технічні та художні аспекти гри. Це дає змогу створити ефективну методіку самостійного навчання, яка спонукає здобувачів освіти до активного розвитку та самоорганізації.

Для ефективного самостійного опанування гри на фортепіано в умовах віддаленого навчання використовуються різноманітні інструменти, які дозволяють здобувачам освіти зручно організувати свій навчальний процес. Ці інструменти не тільки сприяють самоперевірці та розвитку технічних навичок, але й допомагають створити індивідуалізований підхід до навчання, що є ключовим в умовах дистанційної освіти. У наступній таблиці 2 наведено найбільш популярні та ефективні інструменти, які можуть бути використані для самостійної роботи здобувачів освіти з гри на фортепіано.

2. Визначення педагогічних підходів та цифрових інструментів, які сприяють ефективному навчанню здобувачів освіти різних категорій

Для ефективного навчання здобувачів освіти різних категорій необхідно використовувати різноманітні педагогічні підходи та цифрові інструменти, які відповідають індивідуальним потребам кожного здобувача. Педагогічні підходи, такі як диференційоване навчання, проектно-орієнтоване навчання та інтерактивні методи, дозволяють враховувати різний рівень підготовленості та інтереси здобувачів освіти.

Таблиця 1

Переваги та недоліки дистанційного навчання для опанування фортепіано

Переваги	Недоліки
Доступність матеріалів у будь-який час	Відсутність безпосереднього контакту з викладачем
Можливість індивідуалізації навчання	Потреба у високоякісному обладнанні та інтернет-з'єднанні
Широкий вибір інтерактивних ресурсів для самоперевірки	Відсутність практики спільного музичного виконання

Таблиця 2

Інструменти для самостійного опанування гри на фортепіано в умовах віддаленого навчання

Інструмент	Опис	Переваги	Недоліки
Онлайн-уроки та відео-платформи	Використання відеоуроків та платформ для самостійної практики	Можливість доступу до матеріалів будь-коли	Відсутність індивідуальної взаємодії з викладачем
Програми для аналізу гри (наприклад, Synthesia)	Програмне забезпечення для аналізу виконаних творів	Покращення технічних навичок, самоконтроль	Не завжди замінює живу консультацію
Музичні додатки для теорії та практики	Додатки для вивчення нотної грамоти та технічних вправ	Мобільність, доступність на різних пристроях	Обмежена можливість удосконалення виконавських навичок гри на фортепіано

Цифрові інструменти, такі як онлайн-платформи для навчання, програми для аналізу виконання (наприклад, Synthesia), відео-уроки та інтерактивні додатки для самоконтролю, сприяють активізації самостійної роботи, надають можливість доступу до матеріалів у будь-який час та забезпечують зворотний зв'язок. Важливо, щоб ці інструменти були легко адаптовані до різних рівнів підготовки студентів, що дозволить підвищити їхню мотивацію та ефективність навчання.

Для ефективного навчання здобувачів освіти різних категорій важливо використовувати різноманітні педагогічні підходи та цифрові інструменти, що відповідають їхнім індивідуальним потребам. У наступній таблиці 3 представлені основні педагогічні підходи та цифрові інструменти, які сприяють забезпеченню високої ефективності навчання.

3. Рекомендації щодо впровадження інклюзивних методик у процес фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва

Впровадження інклюзивних методик у процес підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва гри на фортепіано вимагає адаптації існуючих педагогічних підходів до різних категорій здобувачів освіти, зокрема тих, хто має різні можливості для навчання в умовах дистанційної освіти. Розробка рекомендацій щодо впровадження інклюзивних методик передбачає комплексний підхід, який охоплює як педа-

гогічні стратегії, так і технологічні інструменти. Нижче наведено основні рекомендації щодо інтеграції інклюзивних методик у навчальний процес:

Індивідуалізація навчання. Використання індивідуального підходу в навчанні є основою інклюзивної освіти. Для цього доцільно створити індивідуальні навчальні плани, враховуючи рівень підготовки, потреби та особливості кожного здобувача освіти. Включення цифрових інструментів, таких як адаптивні навчальні платформи або програми для самоконтролю, дозволить учням з різними темпами та стилями навчання працювати в зручному для них режимі.

Використання мультисенсорних методів навчання. Для забезпечення рівного доступу до знань, особливо в дистанційному форматі, варто використовувати мультисенсорні методи навчання, такі як інтерактивні відео-уроки, музичні програми, які відображають нотні записи та дозволяють студентам відтворювати їх на віртуальному інструменті. Це сприятиме кращому засвоєнню матеріалу здобувачами освіти з різними навчальними потребами.

Інтеграція інклюзивних технологій. Для підтримки здобувачів освіти із обмеженими можливостями важливо використовувати спеціалізовані технології, такі як програми для збільшення шрифту нот, аудіо-записи для сла-

Таблиця 3

Педагогічні підходи та цифрові інструменти, які сприяють забезпеченню високої ефективності навчання

Педагогічний підхід	Опис	Цифрові інструменти	Призначення
Диференційоване навчання	Підхід, який враховує індивідуальні особливості здобувачів вищої освіти, їхні рівні підготовки та темпи навчання.	Онлайн-курси, адаптивні навчальні платформи	Забезпечення персоналізованого навчального досвіду
Проектно-орієнтоване навчання	Використання реальних проектів для стимулювання активної участі та розвитку навичок вирішення проблем.	Платформи для співпраці (Google Drive, Padlet)	Створення групових проєктів та спільне навчання
Інтерактивні методи	Методи, що залучають здобувачів вищої освіти до активної взаємодії, обговорень і творчих вправ.	Вебінари, інтерактивні тести, відео-уроки	Покращення залучення здобувачів освіти через взаємодію
Мобільне навчання	Використання мобільних пристроїв для доступу до матеріалів у будь-який час.	Мобільні додатки для вивчення теорії та практики гри	Забезпечення гнучкості в навчанні на будь-якому пристрої

бозорих здобувачів або програми, що дозволяють коригувати темп і складність творів відповідно до їх індивідуальних потреб. Це забезпечить доступність навчання для всіх здобувачів освіти.

Створення підтримуючого середовища для зворотного зв'язку. Важливо створити систему регулярного зворотного зв'язку, яка дозволяє здобувачам освіти отримувати індивідуальні рекомендації та коригувати свою гру. Використання відеоаналітики для самоперевірки та надання конструктивних коментарів від викладачів сприяє розвитку самостійності здобувачів освіти і покращенню їхнього виконання.

Навчання та підтримка викладачів. Для ефективного впровадження інклюзивних методик важливо провести навчання для викладачів, яке допоможе їм краще розуміти потреби здобувачів освіти з різними можливостями. Курси та тренінги для викладачів з інклюзивної освіти, а також ознайомлення з новітніми технологіями та педагогічними стратегіями, дозволять впровадити інклюзивні методи у процес підготовки спеціалістів.

Залучення соціальних мереж і онлайн-платформ. Використання соціальних мереж та онлайн-ресурсів може сприяти створенню підтримуючої спільноти здобувачів освіти, де вони можуть обмінюватися досвідом, надавати взаємну підтримку та отримувати допомогу від викладачів. Платформи, на яких здобувачі освіти можуть обговорювати свої труднощі та досягнення, допоможуть забезпечити емоційну підтримку та стимулювати розвиток.

Ці рекомендації спрямовані на створення універсального, доступного і адаптивного навчального середовища, що дозволяє кожному здобувачу розвиватися у відповідності до своїх потреб і можливостей, незалежно від фізичних чи соціальних обмежень.

Висновки. Зроблено аналіз теоретичних основ інклюзії у музичній освіті в контексті дистанційного навчання. Було виявлено, що інклюзивні підходи в музичній освіті повинні враховувати всі аспекти доступності для здобувачів освіти, включаючи використання цифрових інструментів і платформ. Підходи до дис-

танційного навчання дозволяють створити рівні умови для здобувачів освіти із різними можливостями, забезпечуючи гнучкість і адаптивність процесу навчання. Це вказує на значущість технологій для реалізації інклюзивної освіти в умовах сучасного навчального середовища.

Обґрунтовано особливості організації самостійного опанування гри на фортепіано в умовах віддаленої роботи. Самостійне опанування гри на фортепіано вимагає від здобувачів освіти високої організованості, а також підтримки через онлайн-інструменти для зворотного зв'язку і самоконтролю. Використання цифрових платформ для розв'язання технічних та художніх завдань дозволяє здобувачам освіти ефективно розвивати свої навички навіть у віддаленому форматі. Ці підходи підтверджують, що самостійне навчання є реальним і ефективним варіантом у сучасних умовах.

Проведено визначення педагогічних підходів та цифрових інструментів, які сприяють ефективному навчанню здобувачів освіти різних категорій. Цифрові інструменти та педагогічні методики, орієнтовані на індивідуальні потреби здобувачів освіти, створюють умови для персоналізації навчального процесу. Підходи, такі як диференційоване навчання та проектно-орієнтоване навчання, дозволяють враховувати різні рівні підготовки здобувачів освіти і підвищують ефективність дистанційного навчання. Це підтверджує, що сучасні цифрові технології допомагають зробити навчання більш доступним для студентів різних категорій.

Розроблено рекомендації щодо впровадження інклюзивних методик у процес фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Інклюзивні методики, зокрема адаптація навчальних планів і використання мультисенсорних підходів, допомагають забезпечити рівні можливості для всіх здобувачів освіти. Важливе значення має застосування цифрових технологій, що сприяють розвитку творчих та технічних навичок здобувачів освіти із різними потребами. Це підтверджує доцільність впровадження інклюзивних методик для досягнення високих результатів у виконавській підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Левочко, О. В. (2023). Шляхи реалізації інклюзивної освіти в сучасних закладах загальної середньої освіти. Retrieved from <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/7878787/3275>

2. Антипін, Є. Б. (2022). Педагогічна антропологія : навч.-метод. посібник. Retrieved from <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/42492>
3. Федоров, І. (2024). Інклюзивна освіта в Україні як важливий напрям реформування освітньої системи. *Актуальні питання розвитку аграрних, технічних та еколого-соціально-економічних сфер: зб. матеріалів учасн. III Всеукраїнської студентської науковопрактичної конференції*. Бережани : ВП НУБІП України «Бережанський агротехнічний інститут», 416 с.
4. Носенко, Ю. Г., Гета, А. В., Заїка, В. М., & Коваленко, В. В. (2018). Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навч. посіб. / А. В. Гета, В. М. Заїка, В. В. Коваленко та ін.; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 261 с.
5. Шевчук, Г. Й. (2018). Проблеми доступності вищої освіти для осіб з особливими потребами в Україні. *Молодий вчений*, (1 (2)), 834–838.
6. Бриль, М. М. (2019). Проблемні аспекти впровадження інклюзії в мистецькій освіті. In *Інклюзія в мистецькій освіті: виклики, практики, перспективи* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф.(з міжнарод. участю), 6–7 груд. 2019 р. (pp. 6–7). Київ : ДНМЦЗКМО, 420 с.
7. Слатвінська, А. А. (2021). Професійна підготовка учителів-реабілітологів до роботи в умовах інклюзивного навчання: теорія і практика : монографія. Умань : Візаві, 227 с.
8. Федус, У. (2022). Організація дистанційного навчання учнів з ООП: виклики, реалії, рекомендації. *Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат*, 180.
9. Васильєв, С. І. (2019). Доповнена реальність як інноваційний інструмент мистецької освіти. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 87–92.
10. Малюта, В. П. (2022). Інтерактивні технології у мистецькій освіті: можливості та перспективи. *Освіта і суспільство*, 4, 112–119.

REFERENCES:

1. Levocko, O. V. (2023). Shlyakhy realizatsiyi inkluzyvnoї osvity v suchasnykh zakladakh zahal'noyi seredn'oi osvity. Retrieved from <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/3275>
2. Antypin, Ye. B. (2022). Pedagogichna antropologiya: navch.-metod. posibnyk. Retrieved from <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/42492>
3. Fedorov, I. (2024). Inkluzivna osvita v Ukraini yak vazhlyvyi napryam reformuvannya osvitnoi systemy. *Aktual'ni pytannya rozvytku ahrarnykh, tekhnichnykh ta ekolohosotsial'noekonomichnykh sfer* : zb. materialiv uchasn. III Vseukrains'koi studentskoi naukovopraktychnoi konferentsii. Berezhany : VP NUBIP Ukrainy «Berezhans'kyi ahrotekhnichniy instytut», 416 s.
4. Nosenko, Yu. H., Heta, A. V., Zaika, V. M., & Kovalenko, V. V. (2018). Suchasni zasoby IKT pidtrymky inkluzyvnoho navchannya : navch. posib. / A. V. Heta, V. M. Zaika, V. V. Kovalenko ta in.; za zah. red. Yu. H. Nosenko. Poltava : PUET, 261 s.
5. Shevchuk, H. Y. (2018). Problemy dostupnosti vyshchoї osvity dlya osib z osoblyvymy potrebamy v Ukraini. *Molodyi vchenyi*, (1(2)), 834–838.
6. Bryl', M. M. (2019). Problemi aspekty vprovadzhennya inkluzii v mystets'kii osviti. In *Inkluziya v mystets'kii osviti: vyklyky, praktyky, perspektyvy*: zb. materialiv Vseukr. nauk.-praktych. konf. (z mizhnarod. uchastiu), 6–7 hrud. 2019 r. (pp. 6–7). Kyiv : DNMTSZKMO, 420 s.
7. Slatvinska, A. A. (2021). Profesijna pidgotovka uchyteliv-reabilitolohiv do roboty v umovakh inkluzyvnoho navchannya: teoriya i praktyka : monohrafiya. Uman' : Vizavi, 227 s.
8. Fedus, U. (2022). Orhanizatsiya dystantsijnoho navchannya uchniv z OOP: vyklyky, realii, rekomendatsii. *Inkluzivna osvita: ideya, stratehiya, rezultat*, 180.
9. Vasylyev, S. I. (2019). Dopovнена real'nist' yak innovatsiynyi instrument mystets'koi osvity. *Visnyk Natsional'noi akademii kerivnykh kadriv kul'tury i mystetstv*, 1, 87–92.
10. Maljuta, V. P. (2022). Interaktyvni tekhnolohiyi u mystets'kii osviti: mozhlyvosti ta perspektyvy. *Osvita i suspil'stvo*, 4, 112–119.